T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/535
KARAR NO : 2023/671
KARAR TR : 27/11/2023

ÖZET: Davacının Ceza ve İnfaz Kurumunda geçirdiği infaz sürecinde, haksız verildiğini ileri sürdüğü hücre cezaları sebebiyle geç tahliye olduğu iddiasıyla uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : D.A.B
Vekili : Av. Ş.K
Davalı : Hazine Bakanlığı (Hazine ve Maliye Bakanlığı)
Vekili : Av. F. Ç

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Bafra Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu esnada, tedavi için sevk edildiği Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkoloji Bölümündeki hastane odasına yasak eşya soktuğu gerekçesiyle Samsun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunca verilen 12 gün hücre ve 1 aylık disiplin cezasının Samsun İnfaz Hakimliğinin 2013/223 Esas sayılı kararı ile onandığını, ayrıca aynı suç nedeniyle davacı hakkında Samsun 6. Asliye Ceza Mahkemesine açılan davanın yapılan yargılaması sonucunda 2013/440 Esas ve 2014/546 sayılı kararı ile beraat ettiğini, suçsuz olduğu halde 12 günlük hücre ve 1 aylık disiplin cezası ile cezalandırıldığını, bu sebeple denetimli serbestlik tedbirinden de faydalanmadığını, tahliye tarihinden 1 yıl 2 ay sonra tahliye olduğu için maddi ve manevi zarara uğradığından, davacı lehine haksız tutukluluk sebebiyle 20.000 TL manevi ve 13.000 TL maddi tazminat ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Rize Ağır Ceza Mahkemesi 27/05/2016 tarih ve E.2016/34, K.2016/120 sayılı kararı ile,*"...davacı vekili müvekkili D.A.B'ün cezaevinde iken cezaevine yasak eşya sokmak suçundan dolayı disiplin cezası alması nedeniyle şartla tahliyesinin geç yapıldığını, buna karşılık disiplin cezasına konu edilen eylem nedeniyle yargılandığı Samsun 6.Asliye Ceza Mahkemesinin 2013/440 E-2014/546 K sayılı ilamı ile beraat etmesi nedeniyle maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuş ise de, disiplin cezası ve infaza ilişkin hukuka aykırılıkların CMK'nun 141 ve devamı maddelerinde tahdidi olarak sayılmış bulunan koruma tedbirlerinden olmadığı gibi ceza yargılamasında beraat edilmesinin disiplin hukuku açısından disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmediğinden talebin reddine..."* karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

3. Yargıtay 12. Ceza Dairesi 20/12/2021 tarih ve E.2021/7856, K.2021/9030 sayılı ilamı ile, *"...yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, ancak;*

Tazminat istemine ilişkin CMK'nın 141. maddesinde suç soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceği belirtilerek tazminat istenebilecek hallerin tahdidi şekilde sıralandığı, davacının Bafra Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu esnada tedavi için sevk edildiği Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkoloji bölümündeki hastane odasına yasak eşya soktuğu gerekçesiyle Samsun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunca verilen 12 gün hücre ve 1 aylık disiplin ile cezalandırıldığını, bu sebeple denetimli serbestlik tedbirinden de faydalanmadığı nedeniyle tazminat istemine ilişkin davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği gözetilip; görevsizlik kararı verilmesi yerine, yargılamaya devamla yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi,

Kanuna aykırı olup, davacı vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden hükmün bu sebeplerden dolayı 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi gereğince isteme aykırı olarak BOZULMASINA..." karar vermiştir.

4. **Rize Ağır Ceza Mahkemesi 09/02/2022 tarih ve E.2022/50, K.2022/56 sayılı kararı**ile, *"... bozma ilamı doğrultusunda, davacının Bafra Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu esnada tedavi için sevk edildiği Samsun Eğitim ve Araştırma Hastahanesi Onkoloji Bölümündeki hastane odasına yasak eşya soktuğu gerekçesiyle Samsun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunca verilen 12 gün hücre ve 1 aylık disiplin ile*

cezalandırıldığı, bu sebeple denetimli serbestlik tedbirinden de faydalanmadığı nedeniyle tazminat istemine ilişkin davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği anlaşılmakla 5235 Sayılı Kanun'un 11, 12 ve 14. maddeleri ile 5271 sayılı CMK.nun 3 ve 4. maddeleri gereğince mahkememizin görevsizliğine, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9 maddesi uyarınca, görevsizlik kararının kesinleşmesini izleyen günden itibaren 30 gün içinde davacıların yetkili idare mahkemesinde dava açma haklarının olduğunun davacılara ihtarına, tarafların yokluğunda kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde Yargıtay'da temyiz yasa yolu açık olmak üzere, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, tensiben ve mütalaaya uygun olarak oybirliğiyle..." karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

5. Yargıtay 12. Ceza Dairesi 19/09/2022 tarih ve E.2022/3172, K.2022/5774 sayılı ilamı ile, *"... bozma ilamına uyularak yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre davacı vekilinin tüm ve davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, ancak;*

HMK 331/2 maddesinde; "Görevsizlik veya yetkisizlik kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi halinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik veya yetkisizlik kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkum eder." hükmünü içermektedir.

Yukarıdaki düzenlemehiç kuşkusuz adli yargı yerinde görülecek davalarda ve adli mahkemeler arasındaki görevsizlik kararlarındauygulanmalıdır. Açıklanan maddede"davayabirbaşkamahkemede devam edilmesi" hali düzenlenmiştir. Oysa yargı yolu bakımından görevsizlik kararlarında, davaya başka bir mahkemede devam edilmesi söz konusu olmayıp, kendine hasusul kuralları bulunan farklı yargı yerinde yeniden açılacak bir dava söz konusudur ve bu dava adli yargı yerindeki davanın devamı niteliğinde değildir.

Bu sebeple, davacı davasını yürürlükte bulunan kanuni düzenlemelere göre görevsiz yargı yerinde açmış olduğundan, "yargı yolu bakımından görevsizliğe" dair verilecek kararla birlikte; vekalet ücreti yönünden hüküm kurulması gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile karar verilmiş olması,

Kanuna aykırı olup, davalı vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün bu nedenle 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi gereğince halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, ancak yeniden yargılamayı gerektirmeyen bu konuda, aynı Kanunun 322. maddesi gereğince karar verilmesi mümkün bulunduğundan, aynı maddenin verdiği yetkiye istinaden hüküm fıkrasının (3) numaralı bendine eklenmek üzere vekalet ücretine ilişkin"05/08/2017 tarihli 694 sayılı KHK ile değişik, 5271 sayılı CMK'nın 142/9. maddesi uyarınca, tazminat davaları nedeniyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan nisbî avukatlık ücreti ödeneceği, ancak, ödenecek miktarın tarifede sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için belirlenen maktu ücretten az, ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için belirlenen maktu ücretten fazla olamayacağı hususu dikkate alınarak, 4.950 TL nisbi vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı kuruma verilmesine" cümlesinin yazılması ve hükümdeki diğer hususların aynen bırakılması suretiyle, sair yönleri usul ve Kanuna uygun bulunan hükmün isteme aykırı olarak DÜZELTİLEREK ONANMASINA," karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Samsun 3. İdare Mahkemesi 02/10/2023 tarih ve E.2022/1527 sayılı kararı**ile, davacının maddi ve manevi tazminat istemine yönelik talebi adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunun 4. maddesinde "...işlem ve faaliyetlere ilişkin şikayetleri" karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki tazminat ve şikayete bakmakla görevli olan adli yargı yerinin aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine de bakmaya görevli olduğu; 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun uygulanmasından kaynaklanan davanın adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiğinden, davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının ve Rize Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2022/50 Esas sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin ertelenmesine..."*

III. İLGİLİ HUKUK

8. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.*
>
> *Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik*

tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 02/07/2018 – KHK/700/133 md.)"

9. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

...

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak..."

10. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan doğruya infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet başsavcılığı veya ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. İnfaz hâkimliği dışında yapılan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve bir sureti başvurana verilir.

Şikâyet yoluna, kendisi ile ilgili olmak kaydıyla hükümlü veya tutuklu ya da eşi, anası, babası, ayırt etme gücüne sahip çocuğu veya kardeşi, müdafii, kanunî temsilcisi veya ceza infaz kurumu ve tutukevi izleme kurulu başvurabilir.

Şikâyet yoluna başvurulması, verilen kararın, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak, infaz hâkimi giderilmesi güç veya imkansız sonuçların doğması ve karar, işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda karar, işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir."

11. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/11/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı

dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacının hükümlü olarak bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda kendisine verilen hücre ve disiplin cezaları nedeniyle koşullu salıverilmeden faydalandırılmayarak hürriyetinin mevzuata aykırı olarak kısıtlandığı iddiası ve uğranılan zararın giderilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Olayda; davacı iddiası, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...Hükümlülerin cezalarının infazı .... Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu... gibi işlem ve faaliyetlere"* ilişkin olup, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlendiğinden, aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Samsun 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Rize Ağır Ceza Mahkemesinin 09/02/2022 tarih ve E.2022/50, K.2022/56 sayılı sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileRize Ağır Ceza Mahkemesinin 09/02/2022 tarih ve E.2022/50, K.2022/56 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN